

“Sense Tarradellas ningú no hauria demanat la Generalitat”

Vós vauc conèixer Tarradellas als anys 60, quan vauc anar a visitar-lo a la residència a l'exili, a Saint-Martin-le-Beau, per preparar una tesi doctoral. Us imaginàveu un dia el president de la Generalitat tornant al palau de la plaça de Sant Jaume?

—En aquell moment, ningú no pensava que un dia Tarradellas pogués tornar com a president de la Generalitat. De fet, la gran majoria dels catalans no sabien ni qui era ell, ni la institució que representava.

—Com era Tarradellas com a persona en aquella època?

—No era pas un home fàcil, però sí que era molt simpàtic. Era una persona que tenia una gran capacitat de seducció quan parlava. Vaig estar uns dies vivint a

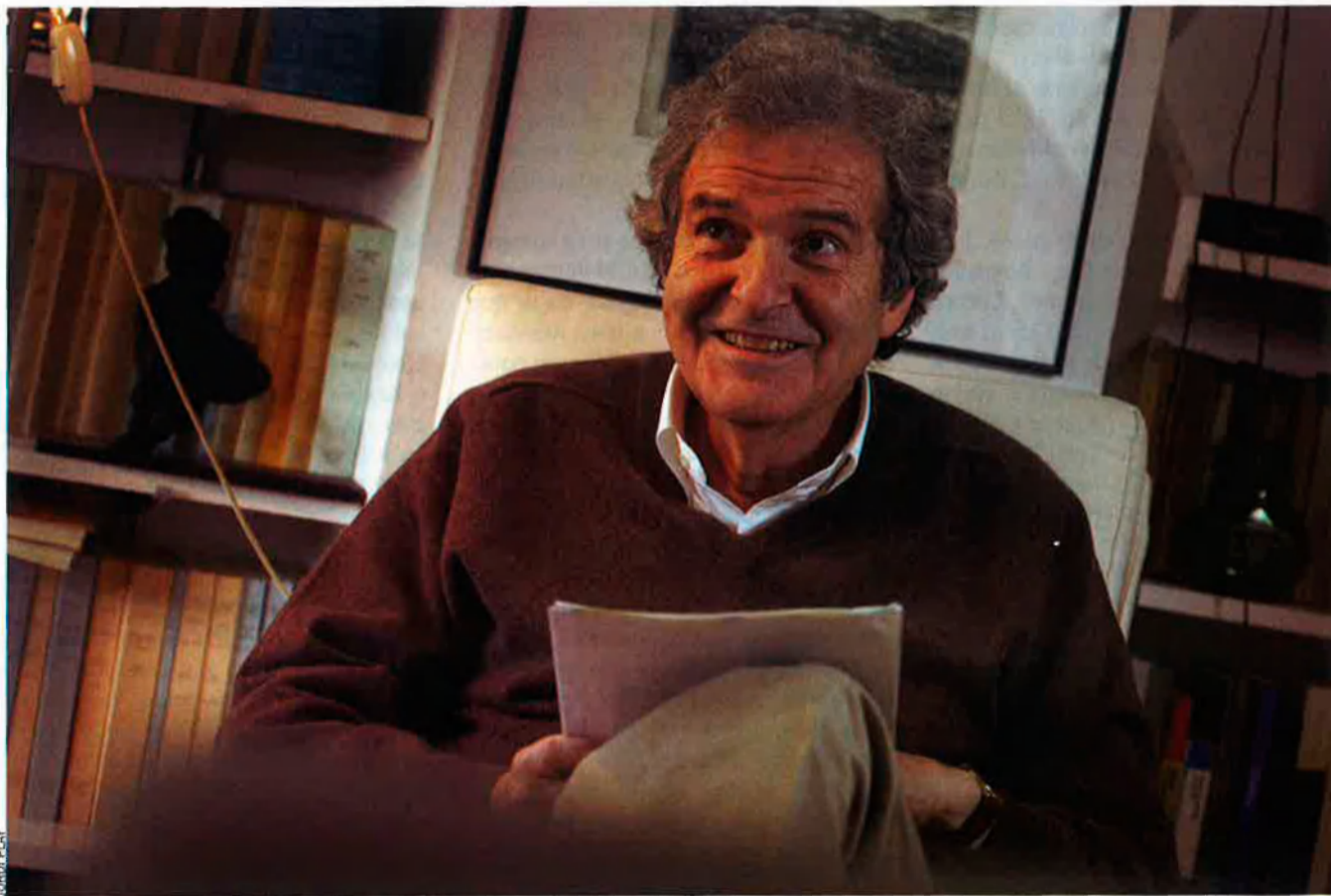
Josep Maria Bricall (Barcelona, 1936) és catedràtic d'Economia. En restaurar-se la Generalitat de Catalunya l'any 1977, el president Tarradellas el va nomenar secretari general de la Presidència i, posteriorment, fou també conseller de Governació.

casa seva i de seguida em vaig adonar de la seva gran talla política. Sens dubte, és el personatge polític català que més m'ha interessat.

—Com a president, era tan autoritari i egocèntric com es diu?

—No. Per a president egocèntric, en Jordi Pujol. I autoritari, encara més.

Passa que a Josep Tarradellas no li agradava el caos i, en conseqüència, tot allò que li produïa una sensació de desordre l'alterava. Per això, quan, per exemple, un conseller deia una cosa que a ell no li semblava correcta, no ho deixava passar. Tarradellas exercia les seves funcions, però no era autoritari.

—Però tenaç sí que ho devia ser. El manteniment de la Generalitat a l'exili es va convertir en la seva veritable obsessió, fins al punt de dir i repetir que no volia tornar de cap manera si no era com a president...

—Un dia em va explicar que allò ho deia perquè era la seva única garantia. Sí que és cert que a vegades deixava anar expressions que tallaven i feia la impressió de ser una persona autoritària, però la veritat és que deixava treballar. Personalment, puc dir que com a conseller de Governació em donava orientacions, però després em deixava fer.

—Per què va passar tantes dificultats econòmiques quan vivia a Saint-Martin-le-Beau?

—Suposo que això devia ser una cosa normal, ateses les circumstàncies, després de tants anys d'exili. Ell vivia de les hipoteques de la seva finca, que al final va haver de vendre. És cert que hi va haver catalans que des de l'interior l'ajudaven, però Tarradellas viatjava molt i això val diners.

—Fins i tot Jordi Pujol li va voler comprar els arxius...

—Sí, però no els va voler vendre. No ho va veure clar. També és veritat que Tarradellas va tenir una cura especial a procurar no dependre dels altres.

—Per què les idees respecte al model d'estat del Tarradellas del 1977 ja no eren les mateixes del Tarradellas que havia estat conseller amb ERC durant la República?

—El país tampoc no era el mateix, ideològicament. En primer lloc, Tarradellas em va ensenyar a pensar més d'acord amb allò que hi ha, i no pas d'acord amb allò que hom voldria que hi hagués. Ell sabia què hi havia a Catalunya. Havia viscut la guerra i havia hagut de governar amb els anarquistes. Quan Tarradellas va tornar sabia què es trobaria. I encara més quan va saber que Adolfo Suárez no gosava dir al capità general de Catalunya que havia autoritzat la restauració de la Generalitat. L'exèrcit continuava essent el de la dictadura i Tarradellas era conscient que tornava a Catalunya formant part del bàndol dels vençuts.

—Tarradellas era la millor opció com a president o hauria estat més legítim un president sortit de les eleccions del juny del 77?

—Un president sortit de les eleccions no hauria demanat el restabliment

“Si s'hagués presentat a les eleccions de 1980, hauria guanyat per majoria absoluta”

de la Generalitat. Sense Tarradellas a Catalunya ningú no l'hauria demanat. Si no hagués estat per Tarradellas l'estat no hauria concedit la Generalitat. Per a mi, la Generalitat és la millor forma de sobreviure que té Catalunya. Cal tenir en compte que tant l'any 1931 com el 1977 la Generalitat es va restaurar abans de l'aprovació de la Constitució. Per tant, és un acord d'estat que està per sobre. Aquest és un reconeixement que no té ni el País Basc.

—En qualsevol cas, la victòria de les esquerres a Catalunya va descol·locar Adolfo Suárez. El president del govern espanyol s'hauria estimat més de tractar amb Jordi Pujol, per exemple?

—I tant. Però Pujol no hauria demanat la Generalitat.

—Què hauria demanat?

—Ser president d'alguna altra cosa. D'alguna mena de consell...

—Fins i tot, segons heu escrit, Josep Tarradellas mateix es va sorprendre de la victòria de les esquerres a Catalunya i no en va quedar del tot satisfet. Per què?

—És cert que el resultat el va sorprendre. Ell esperava que ERC hi tingués més bon resultat. No estava gaire segur que l'esquerra obtingués una bona representació parlamentària. Tarradellas era conscient que la població de Catalunya havia canviat substancialment, com ho mostra aquella frase, “ciutadans de Catalunya”, que va pronunciar en arribar.

—Alguns polítics van denunciar que aquella Generalitat restaurada no era sinó una mena de mancomunitat de Diputacions, buida de competències. Això va ser així, a la pràctica?

—Sovint la gent parla més per interès polític que no pas per coneixement. Què se'n podia esperar, si la Generalitat es va restaurar amb les lleis franquistes en vigor. L'única cosa que podia fer la Generalitat era demanar el traspàs d'alguns serveis i regular-los. D'aquesta manera, ja abans de l'aprovació de la

Constitució i de l'Estatut es van aconseguir competències en matèries com ara obres públiques, urbanisme, transports, algunes funcions en comerç i indústria, a més de la introducció del català a l'ensenyament. És evident que hauria estat molt millor tenir més coses, però s'ha de ser realista.

—Quines conseqüències va tenir per a Catalunya no comptar amb Tarradellas i amb la Generalitat amb vista al procés d'elaboració de l'Estatut d'autonomia?

—No sé si en va tenir. L'Estatut va representar la fi del fet diferencial que representava la Generalitat respecte a les altres comunitats autònomes.

—Potser és per això que Tarradellas no veia l'Estatut amb bons ulls i va adoptar una actitud obstruccionista en el seu procés d'elaboració. Ho feia perquè veia que amb l'aprovació de l'Estatut no podria continuar com a president?

—És possible que ho fes perquè d'aquella forma continuava manant. Però, segons els meu parer, el concepte d'Estatut no li va bé a Catalunya. És antiquat i contradictori. El més important seria arribar a acords puntuals amb l'estat en diverses matèries.

—Tarradellas, tot i que hi havia moltes veus que li ho demanaven, no va voler presentar-se a les primeres eleccions al Parlament, el 1980. Creieu que hauria guanyat?

—Estic convençut que si s'hagués presentat hauria guanyat per majoria absoluta. S'havia guanyat molt bona fama entre tot el sector del catalanisme. Però cal tenir en compte que ja tenia 81 anys. Crec que hauria acceptat de presentar-se si hagués vist unanimitat entre els partits. Però, de fet, la Constitució espanyola es va fer per evitar que Tarradellas pogués continuar com a president de la Generalitat.

—Quina creieu que fou la principal aportació del president Josep Tarradellas a la transició?

—Mostrar que si Catalunya vol ser un país normal ha de tenir un estat i que aquest estat a Catalunya és la Generalitat. En aquest sentit, es pot prendre d'exemple la Mancomunitat de Prat de la Riba i la quantitat de coses que va fer sense necessitat de cap Estatut.

Xevi Camprubi